

Planbúskapur - tilrætta- legging ella tilvild

Oddagrein

Skulu politikkarar okkara á logtingi, í bý- og bygðaráðum avgera, hvussu vit byggja út land okkara? Ella skal ein útlendsk vinna, siga, hvussu vit leggja til rættis okkara ídnaðar- og havnaviðurskipti?

Óivað hava fleiri føroyingar sett sær henda spurningin, nú ein komandi frálavinnu er framman fyri stavn. Dag og dagliga hoyra vit politikkarar og vinnulivsmenn siga, at vit skulu lata oljувinnuna avgera, hvar ein útgerðarhavin skal vera.

Grundgevingarnar eru ymiskar. Summir siga, at marknaðarkreftirnar skulu ráða. Vit skulu ikki hava eina planbúskaparliga ostaklokku, skrivaði ein lógtingsmaður um dagarnar. Og onkur hevur sagt, at oljувinnan hevur betri skil fyri hesum enn vit hava.

Í veruleikanum eru grundgevingarnar ikki serliga væl undirbygðar. Tað tykist, at tær verða settar fram, tí fleiri politikkarar vilja sleppa undan at taka avgerð í hesum máli. So kunnu teir siga, at oljufelagini vildu hava útgerðarhavnina her ella har. Og vinnulivsmenn hava hesar grundgevingar í vónini um, at teir eru teir sterkastu og eru kanska teir bestu til at sannføra oljufelagini um, at útgerðarhavin skal verða her ella har.

Nú hevur tað kanska ikki so stóran týðning, hvar ein ella tvær útgerðarhavnir verða í leitingarskeiðinum. Men tað er ein sannroynd, at er eitt ella annað fyrst lagt í einum plássi, so verður tað neyvan flutt, um staðið kann brúkast og alt annað riggar væl.

Venda vit aftur til fyrsta spurningin, so kann tað tykjast lógið, at politikkarar siga frá sær rættin at stýra og skipa fyri í hesum samfelag. Fyri ikki so nógvum árum síðani skuldu allar kommunur gera bý- ella bygðaplanir. Hesir skuldu vísa sethúsøki, ídnaðarøki, miðstaðarøki, havnaøki o.s.fr. Hesir planir hava fingið skil á nógvar kommunur, bygdir og býir.

Tá varð eisini tosað um at gera eina landsplan, so tað varð greitt, hvar tað ymiska varð bygt út. Tað veri seg stóri havnir, vatnorkuverk, brennistøðir og rusklássi, ítróttarøki o.s.fr. Høvdu føroyingar havt gjørt eina slíka landsplanlegging, hevði óivað betri skil verið í, og mangar milliónir høvdu verið spardar. Tí vantandi tilrættalegging hevur slóðað fyri tí lokalpolitikki, sum ikki hevur verið gagnligur, og sum hevur kostað okkum nógv. Tað er óivað mangur, sum spyr, hví bretar, amerikamenn, danir ella norðmenn skulu avgera, hvussu vit skipa okkum í 2000! Men tað vilja politikkarar og vinnulivsmenn eftir øllum at døma.

Sosialurin

Viðmerking:

Samhaldsfesti eftir Breckmannskum leisti

Síðan verandi samgonga varð skipað, hevur politiska tjakið mest snúð seg um viðurskipti, ið ikki eru ítøkilig. Summi hava longu tosað seg í øviti um m.a. fullveldi og um eftirløn, áðrenn nakað ítøkiligt er at tosa um.

Við fullveldinum er at siga, at betur dæmði mærgomlu hugsjónarmenninar og kvinnur, ið vildu rinda prísir fyri tað frælsi, ið tey trúðu uppá, enn hetta nýrelgiosa slagðið, ið »hesaferð« roynir at billa sær sjálvum og fólki inn, at fullveldi ikki fer at merkist í vælferðini hjá fólki.

Hetta síðsta slagðið sær nærur ongan trupulleika fyri framman, bert seluna, ið koma skal. Tó eru hesi samd um tveir trupulleikar fyri framman. Javnaðarflokkur og pensionist. Trupulleikin er hin sami í báðum førum, at tað er ov nógv til at teimum. Javnaðarflokkurinn kunnu hesi fara við sum teimum lystir, tað yvir-livir flokkurinn.

Kjakið um figgarligu korini hjá okkara gomlu, bæði hjá teimum, ið hava solidaritetin hjá okkum arbeisfóru fyri neyðini, bæði í dag og frammyr, verður meira og meira ódramligt.

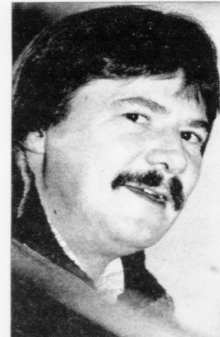
Argumentatiónin er so langt úti, at samgongan nú

lovar fólki grundlógartryggi-
aða eftirløn. Er tað nakar í dag, (so blaugdur), ið trýr uppá, at slík áseting í eini grundlóg hevur annað virði enn tað formella og symbolska? Í verandi grundlóg er t. d. ásett, at miðast skal imóti, at hvør arbeisfóru borgari í landinum hevur arbeisði. Hóast hesa áseting verða arbeisfóru hildin óvirkin, meðan hini skulu renna skjótari.

Hvat nyttar ein grundlógartryggið eftirløn, um landskassin er tómur? Tað er neyvan nokur trygd hjá borgaranum, at Karsten Hansen situr tungur og svevur á landskassalokinum, meðan fólkaflakkurin borar fransl gjøgnum botnin.

Hvussu ber tað til, at samgongan ikki metir samfelagið hava ráð at veita fólki eina somuliga pensión, tá samgongan metir seg kunnu minka um inntøkur landskassans við uml. 200 mió ella meir um árið, tá inngjalds-prosentid til fólkatryggingina er komið upp á 10. Verður fullveldið veruleiki eftir tíðareftan samgongunnar, so verður árliga ríkisveitingin uppá 1 mia. eisini burtur um sama mundi.

Hesin veruleiki nerrar tó ikki tey mest trúgvandi, hóast fleiri av hesum skjótt fáa



brúk fyri nýggjum figginda-myndum at styrkja seg við.

Í øllum samfelagsskipanum í heiminum hevur altíð verið ein solidaritetur, ein kontrakt millum fólkið, at tey vinnufóru tryggja livikorini hjá børnum og gomlum. Verandi samgonga kjakast um eftirlønarskipanir á slíkum stóði, at tey gomlu í dag byrja at fola seg sum samfelagsins figginda nr. 1.

Tær ósolidarisku og nýliberalistisku hugsjónir, ið verða sáðar í dag, bæði av samgongu, embetisfólki og fjølmiðlum, at nú skulu øll sæta sær sjálvum, kunnu máða stóðið umdan dygini í føroyska samfelagnum.

Í dag er ikki lukklugt at

framføra sjónarmið, ið ikki eru svørt ella hvít, og ongin fær stundir at hugsa seg um. Álit verða framleidd og útgivin frá hond, samstundis sum lógtingsmenn hava mest at gera av vanligum tingarbeiði. Tað seinasta álitid, um útbjóðing og skattning av møguligum ráðevnum í undirgrunninum, er neyvan sodnað, tá stóða skal takast í tinginum. Soleiðis roynist skipaða demokratiska gongdin hjá samgonguni í praksis.

Tá landsstýriskonan í almannamálum einaferð kemur fram í ljósmálan við uppskotinum hjá Óla Breckmann um fólkatrygging, og Tjóðveldisflokkurin fer pilagrimferð um landið undir heitinum »Samhaldsfesti eftir Breckmannskum leisti«, tá vóni eg, at fólk fer at siggja veruligu stóðu Tjóðveldisflokksins, sum tann hongdi, ið stuðlar seg til fólkaflaksreipið.

Eg vóni, at fakfelagini, og serliga tey, ið umboða limir, ið hava solidariskar eftirlønarskipanir fyri neyðini, krevja so mikið av tíð at viðgera uppskotið, at hvør einstaka steinpirra verður vend og kannað, áðrenn lógtingið fær málið til viðgerðar.

Kristian Magnussen,
lógtingsmaður

Hergeir Nielsen í nevaleiki

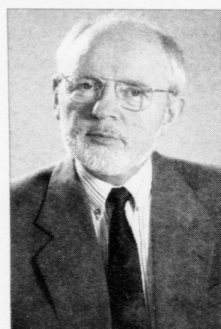
Skaðafroðin hjá Hergeiri Nielsen tykist ikki at fáa nakran enda. Hann kann als ikki gloyma, at uppskot Sambandsflokksins um eina vegleiðandi fólkaatkvøðu fall á Løgtingi.

Uppskotið snúgi seg um, at spyrja føroya fólk, um tey ynskja fullveldi og loysing, ella um tey heldur ynskja eina nýggja avtalu, sum liggur innanfyri verandi ríkis-eind.

Hergeir Nielsen er so ovurfeigin, at hann nú fyri tríðju ferð greiðir frá einum fiktivum nevaleiki, sum hann luttekur í og vinnur. Hann greiðir gjølla frá, hvussu ofra verður rakt beint frammaná, og hvussu ofta verður sligið undir tann eina vangan, og hvussu nógv hin vangan eisini má tola.

Villeiðandi yvirskrift
Yvirskriftina fyri henda og-
iliga nevaleiki, sum Hergeir
fyrst tosaði um í Løgtingi-
num, og síðani næstan orð-
rætt endurtók í blaðinum hin
24.- og 25. november, kallar
hann "Nýskipanaruppskotið
— Nýggjar tíðir". Henda
yvirskrift, er navnið á
tveimum ritum, sum Sam-
bandsflokkurin hevur sent út
til Føroya fólk, og sum púrt
einki hava við umrøddu
fólkaatkvøðu at gera.

Mitt í nevaleikafrásøgnini
skrivur maðurin eisini um ár



2000-trupulleikan, sum fleiri
teldur væntandi fara at mota
um ársfjórðið. Hesin trup-
ulleiki hevur heldur einki við
Nýskipanaruppskotið hjá
Sambandsflokkinum at gera.
Júst sum hardast leikar á,
er Hergeir helst komin eftir,
at einki samanhang er mill-
um yvirskriftina og innihald-
ið í frásøgnini um nevaleik-
in, og tí broytir hann nú
yvirskriftina, so at frásøgnin
hin 25. november eitur
"Krampar í Sambandsflok-
kinum". Men nú er maðurin
so póstur, at blaðið vísir eina
mynd, har tungan hjá
Hergeiri er við at detta út.

Nevaleikarin
ræðist áskoðaran
Vit skilja væl smádreingja-
gleðina hjá hesum tjóðveld-
ismanni, tí hann og hansara

sameindu kunnu nú fram-
haldandi leggja alla sína pol-
itisku orku í at loysa Føroy-
ar úr ríkisfelagsskapinum.

Tjóðveldisflokkurin vil
eyðsað biða sum longest við
at hoyra fólksins hugsan um
júst tann spurningin, sum
Sambandsflokkurin reisti.
Og Tjóðveldisflokkurin ræð-

ist fólksins rödd í reista
spurningi.

Ovurkæti Hergeirs er
sjálvandi eisini ávirkað av
óvænnaðu hjálpin, sum hann
í hesum máli fekk frá Javna-
ðarflokkinum og leiðara-
num í Sosialinum.

Trygvi F. Gutesen

TØKK

Ein hjartans tøkk til tykkum øll, ið sýndu
samkenslu, tá elskaði maður, pápi, verpápi,
abbi og bróður okkara

JÓGVAN ISAKSEN,
Vestmanna

doyði og varð jarðaður.

Tøkk til Una Næs fyri góð orð í heiminum og
kirkjuni.

Tøkk til kirkjutænarar, sangarar og til tykkum
øll, sum hjálptu til í heiminum og tykkum øll,
ið fylgdu honum hansara seinastu ferð.

Tøkk fyri blómur, kransar og peningagávur
til kirkjuna.

Familjunnar vegna
Kona, børn og bróður